

Avfalls- strategi

2025–2035

Renovasjon i Grenland
En friskere klode

Avfalls- strategi

2025–2035

Vedtatt av representantskapet i møte 30. april 2025, sak 8/2025.

Bakgrunn for ny avfallsstrategi

Hovedplan for renovasjonstjenester i Grenlands-kommunene 2018-2030 ble vedtatt i 2017. Planen inneholdt målsettinger knyttet til materialgjenvinning, ombruk, klimanytte, kundetilfredshet mm.

Senere ble *Revidert hovedplan* for perioden 2021-2025 vedtatt, med innføring av egen beholder for matavfall og sekk til plastemballasje som hovedtiltak.

Investeringer i fysisk infrastruktur

- Ny gjenvinningsstasjon i Pasadalen (2018)
- Egen beholder for glass- og metallemballasje (2019)
- Hytter renovasjon i Skien (2020), omlegging av hytter renovasjon Bamble (2022), og Porsgrunn (2023)
- Egen beholder for matavfall og sekk til plastemballasje (2021-2022)
- Ny gjenvinningsstasjon på Rødmyr (2024)

Investeringer i digital infrastruktur

- Merking av alle beholdere med adressebrikke (RFID) (tatt i bruk 2023)
- Nytt, digitalt adgangskontrollsystem på gjenvinningsstasjonene (2023)

Gjennom blant annet disse prosjektene, har RiG i stor grad oppfylt målene fra tidligere hovedplaner.

Denne avfallsstrategien erstatter hovedplanen og legger grunnlaget for videre utvikling av renovasjonstjenestene i en tid som krever at vi får samlet inn og gjenbrukt mest mulig av ressursene i avfallet på en kostnadseffektiv og brukervennlig måte.

En sirkulær økonomi

Norge og Europa er inne i omstilling mot en sirkulær økonomi. Dette krever at materialressurser holdes i kretsløpet så lenge som mulig, og stiller høye krav særlig til materialgjenvinning.

EU er pådriver i arbeidet, og har kommet med flere direktiver og pakker av virkemidler for å drive medlemslandene i sirkulær retning. Norge omfattes via EØS-samarbeidet, og målsettingene på avfallssektoren blir en del av norsk lovverk.

Mål for strategiperioden

Materialgjenvinning

RiG skal oppnå krav som følger av lowerket og eventuelle andre offentlige reguleringer. Krav som følger av avfallsforskriftens §10a-4 per 2024, vurderes som ambisiøse og krevende å nå.

Mål for materialgjenvinning

- RiG skal minimum oppnå en materialgjenvinning på nivå med krav i avfallsforskriftens kapittel 10a §10a-4 per 2024, ref. vedlagt tabell.

TABELL 1 MÅL I STRATEGIPERIODEN 2025–20235, SAMT STATUS PER 2024

Fraksjon	Mål i strategiperioden				Status RiG 2024
	Nasjonale krav jf. avfallsforskriftens kapittel 10a §10a-4				
	2025	2028	2030	2035	
Matavfall	55 %		60 %	70 %	63,7 %
Plastavfall		50 %	60 %	70 %	48,7 %
Papp og papiravfall (innsamling)		80 %		85 %	80,5 %
Glass- og metallemballasje		85 %		90 %	84,6 %
Tekstilavfall	Krav til utsortering fra 2025				

Reduksjon av klimagassutslipp

I 2015 hadde RiG et netto utslipp tilsvarende 2,30 tonn CO₂-ekvivalenter. I 2023 hadde RiG en netto *utslippsbesparelse* på -8,44 tonn CO₂-ekvivalenter. De viktigste tiltakene som har ført til reduserte utslipp er: biogassdrevne renovasjonskjøretøy, og økt materialgjenvinning av viktige avfallstyper (plast, matavfall mv.). RiG har ved det oppfylt både nasjonale og lokale målsettinger.

Utviklingen i det videre forventes å samvariere med graden av materialgjenvinning. For å dokumentere status og utvikling, skal det med et hensiktsmessig intervall utarbeides klimaregnskap for virksomheten.

Mål for reduksjon av klimagassutslipp

- Økt materialgjenvinning skal bidra til å redusere RiGs samlede klimagassutslipp.

Ombruk

Den miljø- og ressursmessig beste skjebnen til en gjenstand som ikke lenger er ønsket, er at noen andre kan bruke den videre til samme formål som den ble laget.

Mål for ombruk

- RiG skal legge til rette for at brukbare gjenstander som leveres til gjenvinningsstasjonen, kan leveres til ombruk.
- RiG skal jobbe for å utvide spekteret av avfallstyper som kan gå til ombruk.

Kostnadseffektivitet

En indikator som måles i renovasjonsbenchmarkingen, er *driftseffektivitet*. Med driftseffektivitet menes summen av kostnader fordelt på den jobben som gjøres (antall tømminger, håndtering av avfall og så videre).

Sammenlignet mot den som til enhver tid er best, skal RiG ha en driftseffektivitet på minimum 90 %. Målet signaliserer en balanse mellom kostnader og miljø i tråd med selskapsavtalens pkt. 2.1 som angir at «selskapet skal bidra til kostnads- og miljøeffektiv drift av husholdningene og hyttenes renovasjonsordning».

Mål for kostnadseffektivitet

- RiG skal minimum oppnå en score på 90 % for driftseffektivitet i renovasjonsbenchmarking.

Hvorvidt RiG kan nå målene som angitt i det ovenstående, vil avhenge av et variert og godt leverandørmarked som tilbyr løsninger som er stabile og miljø-/kostnadseffektive. Endringer i markedet kan påvirke måloppnåelsen.

Økt materialgjenvinning skal bidra til å redusere RiGs samlede klimagassutslipp.

Hovedstrategier

RiG har etablert innsamlingsløsninger og gjenvinningsstasjoner som er på høyde med de kommuner og IKSer som får best resultater på materialgjenvinning. Samtidig er vi blant de fremste når det gjelder digitale løsninger og kvalitet på innsamlede data.

Det er derfor ikke nye investeringer eller ordninger som skal føre til forbedringer de nærmeste årene, men hvordan vi benytter det vi har, og hvordan vi utvikler tjenestene våre.

Henteordning og bringeordning

Det er kjent at hvilke handlinger man velger i størst grad følger av den praktiske situasjonen man er i når man gjør noe. For kildesortering betyr det at det å sortere riktig må være enkelt og gunstig, eventuelt at det er ulemper ved å sortere feil.

Følgende tiltak virker positivt på folks sorteringsadferd og skal vurderes:

Endret tømmefrekvens

Ved å samle inn restavfall sjeldnere enn dagens 14-dagers intervall, vil tilgjengelig volum for restavfall reduseres, og behovet for å sortere bedre øke. Tømming av restavfall hver fjerde uke er ikke uvanlig i norske kommuner i dag, og er en fellesnevner i de kommunene hvor kilde-sorteringen er best.

Endret gebyrsystem på henteordning

Endre gebyrsystem for henteordning, der en større del av gebyret legges på mengden restavfall, i forhold til de andre avfallstypene. Dette kan måles enten ved vekt, eller ved antall tømminger en abonnent ønsker.

Endret gebyrsystem på gjenvinningsstasjonene

Ved å ta betalt bare for restavfall, men en høyere pris enn i dag, motiveres brukeren til bedre sortering på gjenvinningsstasjonene. Erfaringer fra andre stasjoner som benytter denne gebyrmodellen, er positive. Andre modeller kan også være aktuelle, eventuelt i kombinasjon med dagens modell.

Digitale løsninger som er effektive og som gir incentiver til å sortere bedre

Våre digitale løsninger har flere funksjoner: effektiv virksomhetsstyring, raskere og mer presis kommunikasjon med kunden og data-grunnlag til analyse, utvikling- og kvalitetsformål.

Benytte og videreutvikle vår digitale infrastruktur

Teknologi og infrastruktur som gir gevinster i forhold til ressursutnyttelse, miljø, service og økonomi skal vurderes.

Brukervennlige digitale tjenester for informasjon, dialog og selvbetjening

Digitale tjenester som blant annet kan gi bedre oversikt over egen sortering og gebyr, og som kan gjøre kommunikasjonen mer direkte, personlig og effektiv skal videreutvikles.

Være pådriver for tjenesteutvikling mot systemleverandører

Innsamling og sammenstilling av data er et kjernepunkt i bruk av digitale løsninger for en mer effektiv avfallsinnsamling og sortering. Samarbeid med andre, mot systemleverandører med mål om bedre, mer effektive og bedre integrerte dataløsninger fra ulike kilder skal videreføres.

Det skal løpende vurderes hvilke samarbeidspartnere man strategisk bør samarbeide med – basert på både teknologiske og markeds-messige forhold, og ut fra en vurdering av hva som gir best effekt.

Miljøkrav i anskaffelser

All innsamling av avfall fra husholdningene, samt transport og behandling av avfall, er tjenester som kjøpes fra eksterne, etter offentlige anskaffelser. Det er derfor via anskaffelsene det er størst mulighet for å påvirke miljø- og klimareultatene.

Identifisere viktigste miljøaspekter legge til rette for forbedring

De viktigste miljøaspektene i anskaffelsene skal identifiseres og konkurransen skal innrettes slik at mulige klima- og miljøgevinster kan hentes ut.

Lave klimagassutslipp, redusert forurensning og bruk av gjenvunne produkter (som biogass fra matavfall, avfallsbeholdere av gjenvunnet plast osv.) skal prioriteres særskilt.

Følge teknologisk utvikling og tilgjengelighet av sorteringstjenester

Det er tvilsomt om alle målene knyttet til utsortering og materialgjenvinning kan nås utelukkende ved å tilrettelegge for at kunden skal kildesortere selv.

Det foregår en rask utvikling av sorteringsteknologi som kan sortere avfallstyper fra hverandre. Det betyr at det innen få år kan være et forholdsvis modent marked for ettersortering, som kan benyttes i den grad det blir nødvendig for å oppnå målene.

Ombruk

Ombruk er ikke en kjernevirksomhet. Det er derfor søkt samarbeid med eksterne virksomheter for å ta imot og omsette ombruksvarer. Så langt har det resultert i gode løsninger ved Pasadalen og Eik, men per 2024 er løsning for Rødmyr uavklart.

Utvikle løsninger for ombruk

Ombruksaktivitetene skal i størst mulig grad drives av samarbeidspartnere som har ombruk og gjerne også arbeidstrening som spesialområde. Det skal arbeides for å videreutvikle eksisterende samarbeid og eventuelt etablere nye.

Det skal kontinuerlig vurderes om det er mulig å utvide med flere avfallstyper som kan tas ut til ombruk. Det skal sees til erfaringer som gjøres andre steder for å øke ombruksmengdene.

**Alle ordninger/
tiltak skal driftes
så effektivt
som mulig.**

Kostnadseffektivitet

Alle ordninger/tiltak skal driftes så effektivt som mulig.

Effektivisering som del av øvrige strategier

Flere av delstrategiene som nevnt over vil bidra til kostnadseffektiv drift, i tillegg til at de oppnår andre mål. Et eksempel er eksemplene knyttet til endret tømmefrekvens. Slike tiltak vil både gi bedre sortering og lavere kostnader.

Kostnadseffektive anskaffelser

I forbindelse med anskaffelser skal det aktivt vurderes hvilke forhold som kan virke unødig prisdrivende. Det betyr blant annet å jobbe tett med markedet for å sikre flest mulig gyldige tilbud. I tillegg skal det være bevissthet rundt valg av evalueringsmodell: at betaling for miljø- og kvalitetskrav ikke blir unødvendig høy. Risikofordeling i kontraktene skal vurderes for å finne den beste balansen mellom oppdragstaker og oppdragsgiver.

Eierskap til strategien og rullering

Representantskapet vedtar strategien.

Strategien gjennomgås og rulleres ved behov, ved endrede målkrav, endret markedssituasjon, politiske signaler fra eierkommunene eller lignende.

